

OBČANI O SEBI IN O DRUGIH

DOM OBČANOV JE – A PRAZEN

Delo krajevnega predsednika SZDL ni ravno zavidanja vredno, posebno ne za človeka, ki bi hotel, da organizacija dela in da imajo od tega občani tudi koristi. Kot rdeča

Roko Martinčič, predsednik krajevnega organizacije SZDL Šmartno ob Savi: „Za Dom občanov nimamo opreme“

nit pa se skozi njihove razgovore vleče opomba, da v SZDL noče nihče delati, niti noče nihče biti v njihovih odborih in da ne pridejo občani niti na sestanke. Skratka, delo SZDL na terenu je v velikem mrtvilo. Nihče mi ni znal pojasniti, kaj bi bilo treba storiti, da bi SZDL zopet predstavljal tisto, kar je nekdanj. Tega mi ni znal pojasniti niti Roko Martinčič, nevoljeni predsednik SZDL Šmartno.

„Kako to, da ste nevoljeni predsednik SZDL?“

„Predsednik sem po sili razmer, nevoljeni pa zato, ker je prejšnji predsednik odstopil, novega pa še nismo izvolili in tako jaz opravljam posle predsednika.“

„Koliko časa že?“

„Približno poldrugo leto. Prej sem bil podpredsednik.“

„Pa niste mogli sklicati sestanka, da bi opravili vsaj to formalnost?“

„Ne, nismo mogli. Letos maja sem poskusil organizirati sestanek. Sklicali sem 30 ljudi ter povabil tudi sekretarja občinske SZDL. Prišlo je le pet ljudi pa tudi sekretarja ni bilo. Tako je padel v vodo poizkus, da bi prišli do normalno voljenega predsednika.“

„Zakaj je odstopil prejšnji predsednik?“

„Pravega vzroka niti ne vem, mislim pa da zato, ker je imel podobne težave kot sedaj jaz. Ljudi, ki bi hoteli sodelovati v raznih akcijah, ni, en sam pa nič ne pomeni. To človeka utruja in njegovo delo je brezplodno. Pred leti nekaj časa SZDL na terenu sploh ni bilo. Vodili smo jo starejši, pa smo jo na željo mlajših predali njim. Potem je zašla v tako

mrtvilo, da je sploh ni bilo. No, kasneje smo jo taisti ljudje ponovno oživeli, toda ne more in ne more v redu zaživeti. Mislim, da je teh primerov še več in vodstvo bi se moralo zavedati, da tu nekaj ni v redu in v tej smeri bi moralo tudi ukrepati, ne pa da v časopisih bereš, kako uspešno deluje SZDL.“

„Kaj pa ob vsem tem dela krajevna ZKS?“

„Je sploh nimamo.“

„Pa delo krajevnega skupnosti?“

„Tudi ta še ni zaživela tako, kot bi morala. Vse visi na predsedniku. Mislim pa, da ljudje raje sodelujejo v KS kot v SZDL, ker je KS nekaka samopomoč kraju. Dobro pa bi bilo,

da bi o tem povprašali predsednika KS.“

„So na tem terenu še druge organizacije ali društva?“

„Gasilsko društvo dela in jaz sem tajnik. Tudi tam so podobne težave kot drugje, toda ljudje le raje delajo v gasilskem društvu.“

„Kot vem, imate tudi dom občanov. Kako je z njim?“

„Dom občanov je že, toda nimamo opreme zanj. Nimamo niti stolov in ne vem, kje jih bomo dobili.“

„Po najinem razgovoru bi sklepal, da nastaja pri vas politična praznina.“

„Prav gotovo. Odgovorni bi se morali zavedati, da bo to praznino nekdo zaposlil – pa če nam bo prav ali ne.“

ŽEJNI LIPOGLAVČANI

V KS Lipoglav spadajo vasi: Mali in Veliki Lipoglav, Pance, Sela, Repče in Brezje. Vseh hiš je okoli 60 – brez vikendov, ki jih je na tem področju prek 30. Predsednik te KS, ki je po razsežnosti precej velika a ima le 280 prebivalcev, je 36-letni Tone Vovk, doma iz Repče, poročen in oče 12-letne hčerke in 7-letnega sina. V službi je pri Mineralu v Mostah kot modelni mizar z mesečnim dohodkom nekaj nad 2.000 dinarjev. Žena ni zaposlena in se doma ukvarja z otroki ter s 7 ha obsegojočo kmetijo. V hlevu ima 3 govedi in 2 prašiča, tako da ima tudi doma precej dela – brez poti, ki jo dnevno opravi od doma do službe in je dolga v eno smer 19 km. Kljub delu doma in v službi pa dobi čas tudi še za delo v krajevni skupnosti kot predsednik in pravi, da tega ni malo, če hoče, da naj KS nemoteno dela in da je od nje tudi kaj koristi.

„Koliko časa porabite za delo v KS?“

„Pozimi več, poleti manj, saj vsakdo ve, da je poleti več dela na polju in ljudje poleti za sestanke nimajo časa. Poleg tega pa je v takih KS, kot je naša, potreben še dodaten čas za obhod KS, ki je zelo razsežna in raztresena po hribih. Končno je čas odvisen tudi od tega, koliko se kdo delu posveti in kako ga sprejme. Tukaj vemo, da če pri delu, ki so v interesu nas samih, ne sodelujemo, potem ne moremo pričakovati, da nam bo kdo kaj podaril.“

„Pa ljudje sodelujejo v akcijah KS?“

„Sodelujejo, ker vedo, da skupno delo rodi tudi sadove in da imajo od tega tudi sami koristi. To se najbolje vidi pri napeljavi elektrike, ureditvi cest, pri postavitvi garaže za avto, pri ureditvi smetišča na pokopališču, v gasilskem društvu in drugod.“

„Lahko dobite ljudi za odbore v raznih akcijah?“

„Do sedaj še, samo ljudje se naveščajo vedno bolj v odborih in sedeti na sestankih, posebno ko vidijo, da drugi ta čas uporabijo v druge namene in sebi v korist.“

„Vam pri vaših delih pomaga tudi občina?“

Tone Vovk, predsednik krajevnega skupnosti Lipoglav: „Lipoglavčani menijo, da jim vikendaši bolj škodijo kot koristijo“

„Pomaga in reči moram, da smo s to pomočjo zelo zadovoljni. Prav to, da nam tudi občina pomaga, v zavesti ljudi mnogo pomeni in tudi sami poprimajo za delo ter s tem koristijo tako sebi kot skupnosti.“

„Kaj mislite, da v vaši KS manjka in kaj bi si želeli?“

„Predvsem vodovod. Če je le malo večja suša, vasi ostanejo brez vode in to bi nam bilo preprečilo. Ob sušnih dnevih moramo voziti vodo tudi po 7 km daleč in lahko si mislite, koliko truda je za to potrebno.“

„Zanima me vprašanje vikendov, ki jih na tem področju ni malo in – kot se obeta – jih bo še več. Ali je KS do tega problema zavzela kako stališče?“

„Konkretno še ne. Na sestankih pa smo že razpravljali o tem, in sicer na željo tukajšnjih občanov, ker ljudje menijo, da jim vikendaši ne prinašajo nobenih koristi; prej škodo. Da, škodo, ker ti ljudje zelo malo pazijo na svoj okoliš, pa tudi tuje imovine ne spoštujejo najbolj:

odpadke in smeti odmetavajo vsepovsod, dostikrat pa se zapode na naše njive med krompir ali druge pridelke; vozijo se vsepovsod in nam tudi tako delajo škodo. Tudi ceste so bolj obremenjene, toda zanje nihče nič ne da. Zaradi večje potrošnje elektrike je bilo potrebno napeljati nove žice, od katerih imajo in bodo imeli koristi tudi vikendaši – z žulji vaščanov. Ne vem, če nam bo kdo povrnil te stroške. Občina sicer dobi od normalno zaprosenih lokacij za vikende pristojbine, toda

KAM Z ODPADKI?

Krajevne skupnosti postajajo na svojih območjih dejavniki, brez katerih ne gre, pa naj bo to s strani občine ali s strani občanov. Oblika dela je že tako prilagojena potrebam občanov, da ti čedalje bolj zaupajo KS. Seveda pa igrajo pri tem veliko vlogo ljudje, ki delajo v tem organu. Sama KS ne more živeti in delati v prid občanov, če vodilni ljudje niso delavni in se ne znajo prilagoditi položaju KS, to je potrebam občanov in finančnim možnostim, ki so jim na razpolago. Res je, da je veliko odvisno od denarja, toda tega manjka povsod in samo čakati na to, da ti ga nekdo da, je več kot iluzorno. Da pa je do denarja moč priti, je tudi res, kot so resnični krajevni samoprispevki, za katere so zainteresirani vsi, ker so v večini namenjeni krajevnim koristim.

O delu KS Štepanjsko naselje smo tokrat poprosili njenega predsednika Toneta Heglerja, naj nam o problemih te KS nekaj pove kot občan. KS Štepanjsko naselje ima okoli 2.000 prebivalcev z 800 volivci in spada med najmanjše KS. Kaže pa, da bo v kratkem po številu prebivalcev med največjimi, saj bo novo Štepanjsko naselje (prej imenovano Novo Kodeljevo) priključeno tej KS. Tudi naša KS se že pripravlja na to priključitev, saj je treba več stvari urediti že prej preden prično graditi stanovanja, ceste in druge objekte.

„In v čem se kaže delo vaše KS glede na bodočo gradnjo tega naselja?“

„Predvsem v tem, da se z občino, Sosesko pa tudi z drugimi dejavniki pogovarjamo o gradnji na splošno, pa tudi o specifičnostih, ki bodo ob tem vsekakor nastopile. Ni nam vseeno, kako bodo gradili in kaj bo k tej gradnji še spadalo, saj moramo misliti tudi na objekte, ki naj koristijo že dosedanjim prebivalcem.“

„Tovariši predsednik, zanima nas,

KS še zdaleč ne dobi od tega toliko, kolikor mora dati. Mislim, da bi bilo glede tega potrebno nekaj urediti in vikendaši bi morali nekaj prispevati v blagajno tiste KS, kjer delajo vikende.“

„Kako pa kmetje tukajšnje KS, ki imajo zemljišča za vikende, gledajo na zakon o zamrzitvi prodaje zemljišč?“

„Ne najbolj, ker se boje, da jim bo poslej občina ta zemljišča plačevala po znatno nižjih cenah kot so zanje dobivali doslej.“

kakšna je povezava med KS in drugimi političnimi organizacijami?“

„Krajevna skupnost je nekaj izvršilni organ krajevnih organizacij – če hočete – tudi najbolj konkretna, ker je moč delo, ki ga KS opravlja, tudi videti. Povezava med njimi pa mora biti dobra, ker brez tega KS ne more zaživeti. Lahko bi bolj govorili o povezavah med organizacijami, npr. med SZDL in ZKS, kot pa med organizacijami in KS. Če se organizacije glede nekega problema ne morejo zediniti, potem tudi KS dela ne more v redu opraviti. Na drugi strani pa je res, da ponavadi tisti, ki so že tako delavni v svojih organizacijah, delajo tudi v KS. Tako je torej delo KS močno prepleteno s sporazumi med drugimi organizacijami. Pripomnil pa bi, da bi morali ZKS in SZDL bolj izkristalizirati svoja stališča in potem priti h KS in ne, da šele tam razpravljajo o dani situaciji.“

„Pa je delo z vsemi organizacijami tako uspešno, kot je npr. s SZDL in ZKS?“

„No, z nekaterimi je bolj, z nekaterimi pa manj. To je odvisno od tega, koliko kdo koga potrebuje. Zeleti pa bi bilo, da bi tudi druge organizacije, kot so mladina, RK, ZB itn. prav tako sodelovale z nami kot SZDL in ZKS. Te možnosti so še premalo izkoriščene.“

„Kako nastopa KS nasproti občini in drugim dejavnikom zunaj njene področja?“

„Naša KS je zelo zmerna in nasproti občine ne nastopa z nerazumljivimi zahtevami. Vemo, koliko dobimo in tudi koliko občina ima in koliko lahko da. Če pa se pojavijo trenutne potrebe ali problemi, potem pa te skupno proučimo in jih tudi skupno rešujemo. Pri tem pa nam zelo pomaga sistem participacije, vsaj kar se denarja tiče.“

„Kakšno je sodelovanje z občani?“

SPOZNAJ SVOJO DOMOVINO

Toplo sončno jutro je na počilo, ko so se člani društva upokojencev Moste vsedli v Sapov avtobus in je predsednik društva Peter Belingar kot vodja izleta dal znak za odhod.

V avtobusu se je razlegla prepleta slovenska pesem. Vseh 36 izletnikov pa je navdušeno opazovalo lepo pokrajino naše domovine.

Hitro, prehitro smo se pripeljali v Kamniško Bistrico. Tu smo izstopili in se v gostilni malo pokrepčali. Pevci so zopet zapeli več slovenskih pesmi.

V Kamniški Bistrici smo si z zanimanjem ogledali spominsko ploščo, ki na njej

piše: „Po tej poti se je II. grupa odredov septembra 1942 prebijala z Gorenjske na Štajersko.“

Še prej smo si ogledali ARBORETUM v Volčjem potoku pri Radomljah. Ta kulturni zavod ima prek 3000 raznih rastlin z vsega sveta, celo z Japonske in Kitajske.

Po mali zakuski v bližnjem bifeju smo nadaljevali vožnjo. Že je minilo poldne, ko smo se pripeljali v Cerklje. V znani domači gostilni Ane Sajovic smo bili postreženi z obilnim in okusnim kosilom, nato pa so osemdeset let stari upokojenci ob spremljavi harmonike zapeli

„Zelo dobro. Seveda pa KS ne more ustreči vsem. Najmočnejše pa je sodelovanje z občani tedaj, kadar se stvari tičejo vseh, kot npr. ob gradnjah vodovodov, asfaltiranju cest, elektrifikaciji; skromnejše pa je tedaj, ko se pogovarjamo o vzgojnovarstvenih zavodih in podobnem.“

Tone Hegler, predsednik krajevnega skupnosti Štepanjsko naselje: „Naša krajevna skupnost nima plačanega tajnika“

„Kako gledate na to, da imajo nekatere KS plačane tajnike?“

„Naša KS ni za tak način dela in tajnika tudi ne plačuje. Mislim, da pri ljudeh ostaja slab vtis, ko vidijo, da je tajnik plačan iz denarja, ki je namenjen splošni porabi in koristim kraja.“

„Imate kak konkreten problem v vaši KS?“

„Mislim, da je sedaj največji problem naše KS onesnaženje okolice. Naša KS je primestna in mnogo ljudi iz mesta ponoči vozi odpadke v te kraje. Ker je v naši okolici precej gozda, potem se kar sama po sebi vsiljuje možnost odlaganja odpadkov na takem kraju. Tako početje bi morali odločno preganjati in tudi inšpekcijske službe bi morale bolj stopiti v akcijo. Dokler pa ne bo zagotovljena anonimnost prijatelja, toliko časa občani sami ne bodo mogli uspešno preprečevati odlaganja smeti. Skrajni čas je, da v vsaki KS ali v neki okoliči uredimo javen in brezplačen prostor za odlaganje odpadkov.“

ANTON ZRNEC

Jubileji

PREDANOST DOMOVINI

Prejšnji mesec je praznoval 80-letnico rojstva zavedni in vseskozi socializmu predani Jože Okretič iz Polja, ki zadnja 4 leta živi v Mostah na Kajuhovi št. 5. Da je bil vseskozi predan so-

cializmu, je dokazal že zelo zgodaj, saj se je že leta 1913 vpisal v takratno socialnodemokratsko stranko.

Rodil se je leta 1892 v Kostanjevici na Krasi in ker mu je že v rosnih mladosti umrl oče, je bil prepuščen sorodnikom. Mladost je preživel v Dornbergu pri Gorici, kjer se je izučil za zidarja. Med I. svetovno vojno je bil v vojaški suknji, v kateri se

je po dvakrat bojeval za propadlo monarhijo na ruski, italijanski in celo na francoski fronti. Tudi ko so topovi I. svetovne vojne utihli, Jože Okretič ni slekel vojaške suknje, temveč se je še bojeval – tokrat za slovensko Koroško. Leta 1919 je stopil v železniško službo in bil vseskozi v prvih bojnih vrstah za pravice delavcev. Zato je bil zaznamovan kot politično škodljiv in „službeno“ so ga premeščali širom po Sloveniji vse dotlej, dokler ni leta 1939 pristal v Polju kot blagajnik. Leta 1938 mu je umrla žena in mu zapustila dve hčerki, za kateri je moral poslej skrbeti in jih vzgajati sam. Tik pred vojno je spoznal vsem zelo dobro znano Tončko Ostrež, ki je kot vdova imela sina Jožeta in hčerko Anico. Družina je zaživela veselo in enotno življenje.

Bližali pa so se časi, ki so to harmonijo razbili in vsem ljudem pokazali, kako so bili

otroci vzgojeni. Vsi so se takoj priključili akcijam na terenu in pomagali partizanom; Jože Ostrež je spomladi leta 1942 odšel v II. grupo odredov in že maja istega leta padel na Jančah, sestra Anica pa istega leta v roški ofenzivi. Jožeta Okretiča so Italijani večkrat zaprli, tik pred odhodom v partizane pa so ga belogardisti skupno z dvema hčerkama aretirali. Kasneje so ga Nemci poslali v Dachau, hčerki pa v Auschwitz. Po vojni se je Jože Okretič vrnil domov, hčerki pa sta za vedno ostali v tem zloglasnem taborišču. Tako je za svobodo dal 4 člane svoje družine in s tem resnično dokazal, kam pripada.

Tudi po vojni je z veliko vnemo sodeloval pri organiziranju nove oblasti in pri vseh akcijah za obnovo porušene domovine. Tudi tu je dokazal, da mu ni žal žuljev za lepšo prihodnost svoje domovine. Ob tem so se spomnili vsi in zato je bil odlikovan z medaljo za hrabrost, redom republike z bronastim vencem in z medaljo za narod z zlato zvezdo.